

Seletuskiri Viljandi Vallavolikogu otsuse eelnõu „Liitumislepingu ja selle lisade kinnitamine ning taotlus haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks“ juurde

Vastavalt Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 9¹ lg 2 p 1 lisatakse ühinemislepingule seletuskiri, milles peab olema märgitud haldusterritoriaalse korralduse muutmise vajaduse põhjendus, territooriumi suurus (pindala) ja alaliste elanike arv.

Käesoleva otsuse eelnõuga kinnitatakse Kolga-Jaani valla ja Tarvastu valla Viljandi vallaga liitumisleping (Edaspidi leping) koos lisadega ja taotletakse Vabariigi Valitsuselt Kolga-Jaani valla, Tarvastu valla ja Viljandi valla haldusterritoriaalse korralduse muutmist.

Korduvalt on olnud teemaks võimalus moodustada Viljandi Maakonnas üks kohalik omavalitsus, mis hõlmaks kõiki olemasolevaid omavalitsusi.

Kevadel 2016.a toimus Viljandimaa Omavalitsuste Liidu eestvedamisel mitmeid haldusreformi teemalisi koosolekuid, kus on arutleti ühe kohaliku omavalitsuse loomist, mis hõlmaks kõiki Viljandimaa kohalikke omavalitsusi (väljaarvatud Viljandi linn).

Koosolekutel jõuti ühise seisukohani, et lähtudes Viljandimaa terviklikust ja tasakaalustatud arengust on Viljandimaa haldusterritoriaalse korralduse muutmine vajalik.

Kõnealusest seisukohast tulenevalt otsustas Viljandi Vallavolikogu oma 23.03.2016.a otsusega nr 281 „Algatatud haldusterritoriaalse korralduse muutmise läbirääkimiste lõpetamine ja haldusterritoriaalse korralduse muutmise algatamine ja ettepaneku tegemine“ teha ettepanek Abja Vallavolikogule, Halliste Vallavolikogule, Karksi Vallavolikogule, Kolga-Jaani Vallavolikogule, Kõo Vallavolikogule, Kõpu Vallavolikogule, Mõisaküla Linnavolikogule, Suure-Jaani Vallavolikogule, Tarvastu Vallavolikogule ja Võhma Linnavolikogule algatada haldusterritoriaalse korralduse muutmine eesmärgiga moodustada 11 omavalitsuse üksuse põhjal üks kohaliku omavalitsuse üksus.

Ettepaneku saanud volikogudest esitas Viljandi Vallavolikogule, seaduses sätestatud tähtaja (kahe kuu) jooksul, oma nõustumise haldusterritoriaalse korralduse muutmise üle läbirääkimiste alustamiseks Abja, Halliste, Kolga-Jaani, Kõo, Kõpu ja Tarvastu Vallavolikogu ning Mõisaküla ja Võhma Linnavolikogu. Eitavalt vastasid Karksi Vallavolikogu, Suure-Jaani Vallavolikogu.

Haldusterritoriaalse korralduse muutmise üle alustati läbirääkimisi 8 Viljandimaa omavalitsusega. Läbirääkimiste käigus otsustasid erinevatel põhjustel ühinemisläbirääkimised Viljandi Vallaga lõpetada Abja, Halliste, Kõo ja Kõpu Vallavolikogu ning Mõisaküla ja Võhma Linnavolikogu.

Lepingu, mille nimetuseks on „Kolga-Jaani valla ja Tarvastu valla Viljandi vallaga liitumisleping“ projekti koostas koostöös Kolga-Jaani, Tarvastu ja Viljandi Vallavolikogude poolt moodustatud ajutine ühinemisläbirääkimiste juhtkomisjon.

Kõnealune lepingu projekt oli avalikul väljapanekul 26.09.2016.a kuni 16.10.2016.a. Selleks avalikustati lepingu projekt:

- 1) Kolga-Jaani, Tarvastu, ja Viljandi Valla veebilehtedel alates 26.09.2016;
- 2) ühisajalehes „Liitumisleht“;
- 3) ühinemist käsitleval veebilehel.

Lepingut tutvustati kõigis kolmes vallas 26. septembrist kuni 5. oktoobrini 2016 toimunud avalikel koosolekutel. Kokku toimus 8 avalikku koosolekut:

Viljandi vallas

- 26. septembril kell 17.30 Viiratsi Rahvamajas
- 27. septembril kell 17.30 Ramsi Vaba Aja Keskuses
- 28. septembril kell 18.00 Saarepeedi Rahvamajas
- 29. septembril kell 17.30 Paistu Rahvamajas

Tarvastu vallas

- 3. oktoobril kell 17.30 Kärstna mõisas
- 4. oktoobril kell 17.30 Tarvastu Käsitöökojas Mustlas
- 5. oktoobril kell 17.30 Suislepa mõisas

Kolga-Jaani vallas

- 5. oktoobril kell 11.00 Leie Hoiu-laenuühistu ruumides

Samuti korraldati kõigis kolmes vallas, vastavalt Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 7 lg 7, elanike arvamuse väljaselgitamiseks elanike küsitlus, mis toimus küsitluspunktides ajavahemikul 05.10.2016 kuni 09.10.2016:

Viljandi vallas

- 6. oktoobril kell 9.00–18.00 Viljandi Vallavalitsuses (Kauba tn 9, Viljandi)
- 9. oktoobril kell 9.00–17.00 Viljandi Vallavalitsuses (Kauba tn 9, Viljandi)

Tarvastu vallas

- 6. oktoobril kell 10.00–18.00 Suislepa mõisas
- 7. oktoobril kell 10.00–18.00 Kärstna mõisas
- 9. oktoobril kell 9.00–17.00 Mustla Rahvamajas

Kolga-Jaani vallas

- 5. oktoobril kell 12.00–20.00 Leie Hoiu-laenuühistu ruumides
- 9. oktoobril kell 10.00–18.00 Kolga-Jaani Vallavalitsuses

Elektrooniliselt sai küsitlusel osaleda veebikeskkonna <http://haldusreform.viljandivald.ee/> kaudu 03.10.2016 alates kell 08.00 kuni 05.10.2016 kell 20.00.

Hääleõiguslikke ehk vähemalt 16-aastasi elanikke oli rahvaküsitluse toimumise ajal:

Kolga-Jaani vallas 1228,

Tarvastu vallas 2895,

Viljandi vallas 7856

Rahvaküsitlusest võttis kokku (Kolga-Jaani, Tarvastu ja Viljandi vald) osa 210 inimest, neist liitumise poolt oli 159 inimest ja vastu 51 inimest.

Eraldi väljatooduna jagunesid arvamused:

Viljandi vald **poolt 38, vastu 14**

Tarvastu vald **poolt 59 ja vastu 24**

Kolga-Jaani vald **poolt 62 ja vastu 13**

Avaliku väljapaneku jooksul esitati liitumislepingu osas 3 ettepanekut. Ettepanekud vaatas läbi ja tegi oma ettepanekud ettepaneku arvestamise või mitte arvestamise kohta juhtkomisjon, kes koostas ka vastava õiendi, mis esitati liitumislepingu lisana vallavolikogudele kinnitamiseks.

Ajutise ühinemisläbirääkimiste juhtkomisjoni poolt tehtud töö kohta ülevaate saamiseks ja liitumislepingu üle vaatamiseks korraldati 02.novembril 2016 Paistu Rahvamajas Kolga-Jaani, Tarvastu ja Viljandi Vallavolikogude ühisistung.

Kolga-Jaani vald ja Tarvastu vald on avaldanud soovi liituda Viljandi vallaga, nõustudes eespool nimetatud Viljandi Vallavolikogu 23.03.2016.a otsusega algatatud haldusterritoriaalse korralduse muutmise ettepanekuga.

Omavalitsuste liitumise eesmärgiks on jätkusuutliku ja tervikliku ruumistruktuuriga omavalitsuse moodustamine, mille iseloomulikeks omadusteks on:

- hästi toimiv teenuskeskuste võrgustik
- hea transpordiühendus;
- kõrge arengupotentsiaalühitse piirkonnana.

Liitumine võimaldab parandada loodava valla elanike elukvaliteeti, arendada igapäevaelu ja infrastruktuuri.

Omavalitsuste liitumine võiks lahendada või vähemalt leevendada liituvate omavalitsuste sarnaseid probleeme, milleks on nt rahvastiku vananemine, elanike arvu vähenemine jmt.

Nimetatud probleemidest tulenevalt on suurenenud surve omavalitsuste eelarvetele, mitmekesiste ja kvaliteetsete kohalike avalike teenuste pakkumise madal võimekus. Suuremas omavalitsuses on võimalik osutada ka selliseid teenuseid, mille sihtrühm eraldiseisvate omavalitustena on liiga väike.

Suuremas omavalitsuses on võimalik viia ellu detsentraliseeritud juhtimist, teisisõnu kohaliku kogukonna kaasamist juhtimisse ning kogukonnateenuste arendamist koostöös.

Suurem eelarve annab võimaluse paremini maandada finantsriske ning koondada ressursse prioriteetsete ja oluliste tegevuste kiiremaks ja kvaliteetsemaks elluviimiseks. Ühtse territoriaalse planeerimisega tagatakse ratsionaalsem investeeringute kavandamine ja elluviimine, samuti sihipärasem ja otstarbekam ressursikasutus. Ühiselt on võimalik optimaalselt planeerida piirkonna sotsiaalmajanduslikku arengut - lasteaiad, koolid, huviharidus, sotsiaalasutused, vaba aja ja sportimisvõimalused, tagades nende teenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi kõigis piirkondades. Liitumine võimaldab kaotada omavalitsuste omavahelised arveldused.

Liitumisega soovitakse moodustada jätkusuutlik tugev vald, mida iseloomustab toimiv mitmekesine haldus- ja teenuskeskuste võrgustik, turvaline elukeskkond, kus on olemas konkurentsivõimelised vabaaja veetmise võimalused ning hea transpordiühendus, mis vastab inimeste liikumis- ja tööhõive vajadustele.

Andmed liituvate omavalitsuste territooriumite suuruste, rahvastiku ja asustusüksuste kohta

Kohalik omavalitsus	Rahvaarv	Asustustihedus in/km² kohta	Pindala m²	Keskus	Asustusüksusi
Kolga-Jaani	1434	4,6	313,34	Kolga-Jaani alevik	15 küla, 1 alevik
Tarvastu	3359	8,1	407,86	Mustla alevik	36 küla, 1 alevik
Viljandi vald	9305	14,2	650,44	Viljandi linn (vallamaja asukoht)	75 küla, 2 alevikku

Rahvaarvu allikas: Rahvastikuregister 1.08.2016